

et Tryk. Vel var han af den Mening, at ingenfomhelst Lov paa Jorden bandt Finantsloven; den maatte altid kunne sætte en hvilkenfomhelst Lov tilside. Men, affet fra, at der jo var nogle, jeg havde nær sagt flette Memmeser, som ikke delte den Mening, var der dog selv for ham den fatale Omstændighed tilstede, at, om end Finantsloven nok saa meget tilfidsatte saadanne bestaaende Love, gjaldt denne Tilfidsættelse dog kun for et Aar. Desværre, siger han, maa man erkjende, at, naar der kom en saadan Lov, vilde det altid være et „moralst Tryk“, der derved blev lagt paa Forsamlingen, og dette moralst Tryk vil han ikke bære. Den Indrømmelse er altid en Løst værd, at der dog udøves et moralst Tryk ved en gjældende Lov. Dernæst maa vi erkjende, at, naar der fremkommer, om det end kun er et moralst Tryk — vi Andre mene, at det er et legalt Tryk — opnaas netop derved til Gjengjæld, hvad man fra anden Side sætter stor Pris paa, nemlig en vis moralst Betyrrelse, og det burde netop være Tilfældet ved denne Leilighed, at det er den moralst Betyrrelse, man søger at naae. Nu blev vel det ærede Medlem pludselig greben af dyb Udfrygt for sine legislative Efterkommere, idet han udtalte en Befymring for, at han skulde her gaa hen og vedtage en Lov, der kunde være en Hindring for senere Lovgivningsmagter til at gjøre, hvad de anse for at være rigtigt. For ikke at udsætte mig for at citere urigtigt vil jeg hellere oplæse, hvad det ærede Medlem derom siger. Han fandt nemlig, at han maatte „stemme mod enhver Foranstaltning, der søger at lægge legale Hindringer iveien for, hvad der til en given Tid er vort Folks Billie“, og senere sagde han, at han vilde gjøre Alt, hvad han kunde, „for at hindre, at der af en given Rigsdag til et bestemt Tidspunkt blev lagt Hindringer iveien for, at dette Omslag skete . . . men naar dette Omslag skete, var der ikke Andet at gjøre end at tage Hatten af for det og sige: det er Folkets Billie, der er ikke Noget ved det at gjøre“. Denne Argumentation kunde føre det ærede Medlem meget langt; i Virkeligheden kan den ligesaa godt ansøres mod en hvilkenfomhelst Lovgivningsreform, der overhovedet kan tænkes. Jeg ser ikke rettere, end at man, naar man i den Grad besjæles af Udfrygt for den Myndighed, der tilkommer senere Forsamlinger, da fuldstændig maa lade være at gjøre Noget paa et hvilketfomhelst Omraade. Fremfor Alt maatte dette da gjælde om ethvert Omraade, paa hvilket der hidtil ingen Lovgivning har været; lad os f. Ex. tage Sparekasseloven, Loven om uskyldige Skibe o. desl. Dersom man virkelig saa vilde staa med Hatten i Haanden for tilkommende lovgivende Forsamlingers Mening, kunde man vel ikke gjøre Noget. Hvad det nu egentlig er for en Folkevillie, det ærede Medlem saaledes forud tager Hatten af for, derom kan man jo have sine Formodninger. Jeg har nærmest den Formodning, at det ærede Medlem staa

ligeoverfor et Speil og tager Hatten af for sig selv, og at det nærmest er den tilkommende Folkevillie, han selv ventet at skulle repræsentere engang, for hvem han saaledes vil hævde denne ubetingede Ret i Fremtiden. Jeg skal ikke sige Noget derimod; men jeg beider kun om, at den Lovgivningsmagt, der er i Nutiden, ogsaa maa faae sin Ret gjort gjældende, og den er ganske vist at vedtage Love om flige offentlige Forhold, Love, der ikke gaa videre, end at fremtidige Slægter kunne forandre dem, om de ville. Lad os erindre, at Grundloven engang har bundet Fremtidens Billie paa en ganske anden Maade, og Ingen kan dog sige, at man dermed i mindste Maade har overskredet sin Kompetence. Det hører med til Lovgivningsmagtens Ret at ordne flige Forhold efter Nutidens Instuelfer, og man binder ikke Fremtiden mere, end at den, naar alle Faktorer ere overensstemmende, kan forandre de saaledes tilveiebragte Love og skabe nye Tilstande. Men man har havt saamegen imod, at denne Forandring bliver truffet, fordi man siger, at den er baseret paa en „Mistillid“ til den lovgivende og bevilgende Magt. Ja, der er Noget i det; uden en saadan „Mistillid“ vilde formodentlig en Lov som denne slet ikke være kommen frem. Men der er tillige den uimodsigelige Omstændighed tilstede, at denne Mistillid — hvis de absolut ville bruge det Udtryk om denne Tjælfæ — har nogle visse, aldeles bestemte Kjendsgjerninger at holde sig til. Her er nemlig ikke Tale om Noget, som man frygter, men om Noget, som man veed, og som man allerede har lidt.

Lad os blot gjenemgaa et Par Ting, for at spørge, om ikke Universitetet har fuldkommen Ret til at sige: „Der er overgaaet os Noget, mod hvilket vi gjerne ønske at sikkre os“, og om hvilket vi, der ere Benner af Universitetet, kunne sige, at vi ønske at sikkre Universitetet mod Sligt. Det er jo dog en Kjendsgjerning, at i en Række af Aar har man nødsaget Universitetet til at opspise af sin Kapitalformue. Det kan ikke siges at være „nogen Mistillid“, der næres i denne Retning, thi man har Syn for Sagen, man har her i Thinget gjentagende vedtaget Beslutninger herom — og det er ikke ganske rigtigt, naar det ærede Medlem fra Rjøge (Hørup) har sagt, at det var slet „under Ledelse“ af forskjellige „velagtede Regjeringer.“ Nei, det er slet imod „forskjellige velagtede Regjeringers“ Anske, men ganske vist under en Indrømmelse af „forskjellige velagtede Regjeringer“, en Indrømmelse, om hvilken flere blandt os have ment, at den gif betydeligt videre, end den burde være gaaet. Dette er altsaa en Cyklus af Kjendsgjerninger, som man ikke kan negte. Vi havde endvidere engang en kongelig Resolution, som bestemte, at der skulde tilkomme Universitetet en vis Del af den Betaling, som indkom ved Salget af den botaniske Haves Grund, det var, hvis min Gutmælske ikke skuffer mig,